

Netwerkbijeenkomst VBS
woensdag 7 november 2018
InHolland Rotterdam

Een prachtige locatie, goed bereikbaar met het openbaar vervoer. Als je met de auto komt is parkeren bij het Feyenoord Stadion een goedkope optie. Daarvandaan rijden veel trams naar het Wilhelminaplein, een paar honderd meter lopen van de locatie. Dichtbij parkeren is niet aan te bevelen want er zijn weinig parkeerplaatsen en ze zijn heel duur. Adres: Posthumalaan 90. VBS is telefonisch te bereiken onder nummer 06-22747511.

Iedere deelnemer betaalt € 25 per automatische incasso, toestemming hiervoor wordt gegeven via het inschrijfformulier op de website. Aanmelden is noodzakelijk!

Van scholen die nog niet zijn gecertificeerd mag in eerste instantie maar één deelnemer inschrijven, als je graag met meer mensen wilt komen kan dat worden gemeld bij opmerkingen. Als er ruimte is krijg je bericht.

Programma:

10.00 – 10.30 uur	ontvangst
10.30 – 11.30 uur	plenair
11.30 – 12.00 uur	pauze
12.00 – 12.45 uur	parallelsessies, ronde 1
12.45 – 13.30 uur	netwerklunch
13.30 – 14.15 uur	parallelsessies, ronde 2
14.15 – 14.20 uur	wisselpauze
14.20 – 15.05 uur	parallelsessies, ronde 3
15.05 – 15.30 uur	pauze
15.30 – 16.15 uur	parallelsessies, ronde 4
16.15 – 17.00 uur	netwerkborrel

Tijdens de ontvangst, in de pauzes, tijdens de lunch en tijdens de parallelsessies ben je welkom op de **informatiemarkt** om nieuwe ideeën op te doen en vragen te stellen.

We willen deze dag ook aandacht besteden aan **Curriculum.nu**. Afhankelijk van de tussenproducten die op 15 oktober bekend worden plannen we nog activiteiten in zoals een enquête, een flipover met geeltjes of stellingen. Tijdens de lunch is het mogelijk om in gesprek te gaan met iemand van het ontwikkelteam M&M.

Er komt een flipover te staan met **tips voor de PR** van VBS op jouw school. We hopen dat op onze lijst met tips veel aanvullingen komen!

Op een andere flipover kun je aangeven met welke school je graag **interview** wilt doen in de komende periode en/of welke leervragen je hebt voor interview. Anderen kunnen hierop reageren.

Tot 17.00 uur is er een borrel. Heb je geen zin om door de **file** naar huis te moeten, dan heeft Rotterdam zeker nog iets te bieden. Een wandeling op de Kop van Zuid met een aantal leuke eetgelegenheden, een wandeling over de Erasmusbrug naar het centrum, de Markthal, Oude Haven, enz.

Overzicht workshops en gesprekstafels

Wat kun je verwachten?

Plenair: inspirerende sprekers die voor iedereen wat te bieden hebben.

Workshop/presentatie: 45 minuten, groep van max 25 personen. De workshopleider/presentator bereidt voor, deelt kennis en ervaring, er is ruimte voor gesprek. Bij een presentatie iets meer eenrichtingverkeer, bij een workshop worden soms deelnemers echt aan de slag gezet.

Gesprekstafel: 30 minuten, kring van max 15 personen. De leider van de gesprekstafel heeft vaak zelf ervaringen te delen maar uitwisseling en gesprek zijn de kern.

Als gesprekstafels in een workshopronde gepland zijn kan het zijn dat men na afloop van het gesprek nog even napraat, ook is het mogelijk dat men vast pauze neemt of nog even naar de informatiemarkt gaat.

	Plenair	
auditorium	Nieuwe verdienmodellen in een veranderende economie.	Deze lezing wordt verzorgd door InHolland.
auditorium	Triple Helix, een effectieve aanpak?	Henk-Paul Hegeman is al jaren als zelfstandig ondernemer betrokken bij onderwijs in ondernemerschap, o.a. bij ROC 12. Hij is actief in meerdere projecten waar samenwerking tussen Overheid, Ondernemers en Onderwijs (de Triple Helix) in praktijk wordt gebracht en deelt zijn ervaringen in VeluwezOOOm. VeluwezOOOm is een samenwerking van de 3 O's (Ondernemers, Onderwijs, Overheid) en omwonenden. VeluwezOOOm zet zich in voor geslaagd MKB ondernemerschap en ondernemend werknemerschap. VeluwezOOOm maken we mogelijk door lokale ondernemers, onderwijs, overheid en participanten, coaches, trainers en adviseurs die zich maatschappelijk betrokken voelen!
	Parallelsessies ronde 1	
	Workshop: Elementair Boekhouden	De Associatie voor Examinering zal in een kwartier vertellen over dit diploma en de veranderingen in de afgelopen periode. Daarna deelt een school zijn ervaringen en is er volop ruimte voor een gesprek en het uitwisselen van tips.
	Workshop: Jong Ondernemen	Jong Ondernemen zal in een kwartier vertellen over de Junior Company en de veranderingen in de afgelopen periode. Daarna deelt een school zijn ervaringen en is er volop ruimte voor een gesprek en het uitwisselen van tips.
	Presentatie: GoFuture	GoFuture is een nieuwe methode om jongeren kennis te laten maken met ondernemen, hun eigen talenten te laten ontdekken en toe te rusten om eigen keuzes te maken voor hun toekomst. Een online leeromgeving ondersteunt dit. In deze workshop veel praktische ervaring van o.a. Melanchton (4 vmbo) en Kandinsky

		(4 havo). Docenten vertellen hoe zij deze methode gebruiken en gamificatie inzetten om het maximale resultaat uit hun leerlingen te halen. Ook wisselen we uit wat jullie belangrijk vinden in ondernemend onderwijs en welke knelpunten jullie ervaren. GoFuture is genomineerd voor de Accenture Innovation Awards voor educatie 2018.
	Gesprekstafel: Triple Helix, verdieping.	Henk-Paul Hegeman gaat dieper in op de samenwerking tussen Overheid, Ondernemers en Onderwijs. Er is veel ruimte voor vragen, eigen ervaringen, en gesprek.
	Gesprekstafel: project in samenwerking met Universiteit Maastricht.	Nordine Essadki van het Porta Mosana College vertelt over de samenwerking met de Universiteit Maastricht. Er is ruimte voor vragen, eigen inbreng, tips.
	Gesprekstafel: project in samenwerking met Stenden Hogeschool.	Greetje Krijgsheld van het Lauwerscollege vertelt over een project waarin studenten communicatiewetenschappen van Stenden Hogeschool een workshop presentatievaardigheden verzorgen en leerlingen vervolgens een flitsende presentatie moeten geven.
	Gesprekstafel: aan de slag met Day for Change.	Day for Change zet zich in voor een rechtvaardig economisch systeem. Goed voor mens, dier en de planeet. Met de Day for Change Actie ondernemen kinderen en jongeren in Nederland met een microkrediet. Hun winst komt ten goede aan ondernemende mensen in ontwikkelingslanden. Zo snijdt het mes aan twee kanten. Brechtje van der Feltz van Day for Change vertelt over de opzet van hun programma en wat leerlingen ervan kunnen leren.
	Gesprekstafel: vmbo werkt samen met mbo	Het doel van deze gesprekstafel is het uitwisselen van ervaringen m.b.t. samenwerking vmbo-mbo.
	Parallelsessies ronde 2	
	Workshop: Keuzevak Ondernemen en diploma Ondernemerschap van de Associatie voor Examens, gaat dat samen?	De Associatie geeft kort aan hoe het diploma Ondernemerschap in elkaar zit qua niveau en opzet. Gabriël Flor vertelt over zijn ervaringen met dit diploma op havo/vwo. Vanuit de kennis bij het Platform VMBO E&O wordt aangegeven wat de eisen zijn voor het keuzevak Ondernemen. Er wordt gekeken naar de mogelijkheid om op het vmbo het vak ondernemen en het diploma Basiskennis Ondernemerschap te combineren. Er is ruimte voor een gesprek en vragen.
	Workshop: EBC*L	EBC*L zal in een kwartier vertellen over de diploma's en eventuele veranderingen in de afgelopen periode. Daarna deelt Monique Kotte van het Twents Carmel College haar ervaringen en is er volop ruimte voor een gesprek en het uitwisselen van tips.
	Workshop: Scrum, een manier om leerlingen te helpen met grote	Jorrit de Grutter heeft op het Alkwin College gewerkt met deze opzet en deelt zijn ervaringen. Leerlingen die lessen niks doen en dan vlak voor de

	opdrachten om te gaan.	deadline in paniek raken: "HELP, de deadline komt eraan en er moet nog van alles gebeuren." Teams waarbij enkele leerlingen vrijwel niets uitvoeren en meeliften op de andere teamleden. Als docent wil je deze situaties natuurlijk voorkomen, maar zeker bij vrije projecten als het runnen van een bedrijf loop je hier al snel tegenaan. Het toepassen van Scrum biedt een fantastische oplossing voor deze problemen. In deze workshop maak je kennis met het principe van Scrum en de mogelijkheden van het toepassen van Scrum bij het schrijven van een ondernemingsplan en het runnen van de bedrijfjes.
	Workshop: BitPress	Joost Schouten vertelt over de verschillende games die deze organisatie in het assortiment heeft. Een school deelt ervaringen. Er is ruim tijd voor het stellen van vragen en gesprek.
	Gesprekstafel: Ervaringen met de examens van Nima	Theo Roos leidt het gesprek en vertelt o.a. over de ervaringen die hij heeft met Nima.
	Gesprekstafel: werken met een portfolio.	Robin Soekhan van het Pascalcollege vertelt over de manier waarop zijn school werkt met een portfolio voor leerlingen en aan hun digitale competenties. Ruimte voor vragen, eigen inbreng en gesprek.
	Gesprekstafel: organiseren van een evenement door leerlingen.	Rosemarije Feteris van het Chr. College Groevenbeek vertelt over de ervaringen hiermee. Ruimte voor vragen, eigen inbreng en gesprek.
	Gesprekstafel: intervisie, meer dan zomaar een gesprek.	Jeannet Hommel van het bureau van VBS vertelt over de opzet van de intervisie en wat het je kan brengen als je intervisie serieus neemt. Ruimte voor vragen, kritische opmerkingen en eigen inbreng.
	Gesprekstafel: Juridische vaardigheden Vooral voor vwo/gym	Olger Glorie en Liekele Gaastra vertellen over het diploma juridische vaardigheden van de Associatie en hun ervaringen ermee in de klas.
	Parallelsessies ronde 3	
	1 ^e deel intervisie vmbo bb/kb	De scholen die gecertificeerd zijn voor vmbo bb en/of kb hebben leervragen geformuleerd en gaan met elkaar in gesprek.
	Workshop: Diversion - Money Ways	'Ik heb aan het eind van mijn portemonnee ook weleens een beetje maand over.' – jonge ervaringsdeskundigen maken geldzaken op een laagdrempelige en taboedoorbrekende manier bespreekbaar. We geven u een kijkje in de keuken van het programma MoneyWays: een landelijke onderwijsaanpak waarin niet alleen aandacht is voor de technische kant van omgaan met geld, maar ook voor de sociaal emotionele kant ervan, zoals groepsdruk, verleidingen en schaamte. Jonge rolmodellen (peer educators) staan als ervaringsdeskundigen voor de klas en houden andere jongeren een spiegel voor.

		Word weer leerling/student bij de MoneyWays mini workshop en ervaar: – dat er nog altijd een groot taboe ligt op praten over geldzaken; – hoe het ijs rond dit thema gebroken kan worden door aan te sluiten bij de leefwereld van de doelgroep; – wat de meerwaarde is van ervaringsverhalen van peer educators die zich kwetsbaar opstellen.
	Workshop: Leerlingbedrijfjes zelf organiseren.	Joyce Dost heeft voor VBS informatie verzameld over de mogelijkheden om zelf leerlingbedrijfjes op te zetten en heeft hierover een artikel geschreven. In deze workshop wordt een overzicht gegeven van de mogelijkheden en gaan met de deelnemers met elkaar in gesprek. Scholen kunnen eigen ervaringen inbrengen en vragen stellen.
	Workshop: Het ondernemer-schapskwaliteitenspel.	Tijdens de studiedag van de Vecon in 2017 is deze digitale mogelijkheid om kwaliteiten in kaart te brengen en reflectie te stimuleren al gepresenteerd door de leerlingen die het gemaakt hebben. Nu is het spel klaar voor gebruik. Kees Hommel, die als docent de leerlingen begeleidde, vertelt over het spel en de gebruiksmogelijkheden.
	Workshop: ProDiCo en Stichting Ondernemend Onderwijs: Een netwerk opbouwen en onderhouden voor je lessen.	Sylvia Bakker van ProDiCo geeft dit jaar o.a. cursussen in het kader van de nieuwe beroepsgerichte vakken in het vmbo. In deze workshop richt ze zich op het netwerk dat je als docent nodig hebt om ook buiten de school te kijken met je leerlingen. Een netwerk opbouwen zonder dat je daar veel tijd voor hebt. 1. Wat zijn de mogelijkheden en vaardigheden? 2. Hoe kan ik mensen aan mijn onderwijs verbinden? 3. Wat brengt het? Opvattingen en misvattingen. 4. Communicatie: waar houd ik rekening mee? 5. Praktijkvoorbeelden in projecten en ondersteuning lesstof. 6. Is netwerken als vaardigheid te toetsen?
	Gesprekstafel: Scholenstrijd	Hans de Jong van het Lyceum Schravenlant vertelt over zijn ervaringen met het beleggingsspel Scholenstrijd. Ruimte voor vragen en inbreng eigen ervaringen.
	Gesprekstafel: Starten met VBS, vallen en opstaan.	Hein Pot van het Pascalcollege vertelt over het proces dat hij en zijn collega's de afgelopen jaren hebben doorgemaakt. Ruimte voor vragen, eigen inbreng, gesprek, tips.
	Gesprekstafel: Wat voor programma zet je neer in de onderbouw van VBS?	Ruud Huisman van het Bonhoeffer College vertelt over het onderbouwprogramma van zijn school. Eltjo Smit van het Wessel Gansfort College brengt het

		hoedjesspel in. Ruimte voor vragen, eigen inbreng, gesprek, tips.
	Gesprekstafel: De positie van het nieuwe vak BE in de school.	Het nieuwe vak BE lijkt op een aantal scholen een andere positie te krijgen dat M&O. Een enquête heeft hier (hopelijk) inzicht in gegeven. Ton Smakman van het Regius College vertelt over de situatie op zijn school en de uitslag van de enquête. Het gesprek dat hieruit volgt is bedoeld om elkaar te steunen, van tips en argumenten te voorzien en contacten te leggen zodat de positie van BE zo goed mogelijk wordt.
	Parallelsessies ronde 4	
	2 ^e deel intervisie vmbo bb/kb	De scholen die gecertificeerd zijn voor vmbo bb en/of kb hebben leervragen geformuleerd en gaan met elkaar in gesprek.
	Workshop: Hoe combineer je VBS met het nieuwe vak BE voor gebruikers van BE in Balans.	De één ziet de mogelijkheden van het nieuwe vak BE, de ander is bang voor overladenheid. De bedoeling van deze workshop is om met elkaar te verkennen wat er kan, op welke manier de nieuwe elementen in het examenprogramma zo in te bouwen zijn dat ze goed tot hun recht komen en VBS versterken.
	Workshop: Hoe combineer je VBS met het nieuwe vak BE voor gebruikers van de lesbrieven van Stoffels.	De één ziet de mogelijkheden van het nieuwe vak BE, de ander is bang voor overladenheid. De bedoeling van deze workshop is om met elkaar te verkennen wat er kan, op welke manier de nieuwe elementen in het examenprogramma zo in te bouwen zijn dat ze goed tot hun recht komen en VBS versterken.
	Gesprekstafel: Hoe combineer je VBS met het nieuwe vak BE voor gebruikers van Cumulus of eigen lesmateriaal.	De één ziet de mogelijkheden van het nieuwe vak BE, de ander is bang voor overladenheid. De bedoeling van deze workshop is om met elkaar te verkennen wat er kan, op welke manier de nieuwe elementen in het examenprogramma zo in te bouwen zijn dat ze goed tot hun recht komen en VBS versterken.
	Gesprekstafel: vmbo-tl(gl) – kiezen voor E&O of Business, wat zijn de opties?	Scholen die een opzet hebben gekozen met de nadruk op Business en/of E&O wisselen hun aanpak uit en geven elkaar tips.
	Workshop: vmbo-tl(gl) – kiezen voor D&P, wat zijn de opties	Shirley Daelman van het Marklandcollege vertelt over de aanpak op haar school. Veel ruimte voor vragen, gesprek, tips, enz.